

ต้นทุน ผลตอบแทน การพัฒนาและปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

เกวลิน อุ่นญาติ

วิภาดา ไกลถิ่น

สุภัทสร ชัยมูลมั่ง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สำนักวิชาบัญชี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ดร.กัศมา กาซ้อน

รองศาสตราจารย์ ประจำสำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 10 กันยายน 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 14 กันยายน 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 12 ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของการทำผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม และศึกษาปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ในชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้ผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 ราย การศึกษาใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างแบบสัมภาษณ์

ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม มีต้นทุนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 76.00 บาทต่อผืน ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 40.50 บาทต่อผืน ต้นทุนค่าแรงงานทางตรงเฉลี่ย 23.50 บาทต่อผืน ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย 12.00 บาทต่อผืน ผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม เฉลี่ยเท่ากับ 150 บาทต่อผืน กำไรจากการขายเฉลี่ย 74.00 บาทต่อผืน

การพัฒนาตลาดและสีของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาตลาดและสีที่แตกต่างจากเดิม รองลงมาคือความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ความพึงพอใจต่อรูปแบบในภาพรวม และการใช้วัสดุ สี ลวดลายเหมาะสมกับความนิยมปัจจุบัน

ปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาด้านวัตถุดิบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ชนิดของเส้นสีขาวที่มีผลต่อการดูดซึมของสี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สีบางชนิด ย้อมเสร็จแล้วไม่ติด และวัตถุดิบราคาแพง ในส่วนของปัญหาด้านผู้ผลิต คือ สีย้อมผ้าทำให้เกิดอาการแพ้

คำสำคัญ: ต้นทุน ผลตอบแทน การพัฒนา ปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม



Cost, Return, Development and Problems in the Production of Tie-Dye Fabrics

Ban Huai Kang Community Phaya Mengrai District, Chiang Rai Province.

Kewalin Aonyart

Received: 10 September 2021

Wipada Klaitin

Revised: 14 September 2021

Supassorn Chaimoonmung

Accepted: 12 October 2021

*Undergraduate Students, School of Accounting,
Chiang Rai Rajabhat University*

Dr.Kasama Kason

Associate Professor, School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

Abstract

This research aimed to study the cost and benefit of making tie-dye products. And study problems in the production of tie-dye fabrics in Ban Huai Kang community, Mai Ya sub-district, Phaya Mengrai District Chiang Rai the samples used in the study were Tie dye fabric manufacturer Ban Huai Kang Community, Mai Ya sub-district, Phaya Mengrai district Chiang Rai province, 10 cases. The study used the data collection method by constructing a questionnaire.

Cost and return of tie dye products the average total cost is 76.00 baht per piece consisting of the average direct cost of raw materials is 40.50 baht per piece, the average direct labor cost is 23.50 baht per piece, the average cost of production is 12.00 baht per piece, the average return from the tie-dye fabric is 150 baht per piece, average profit from sales 74.00 baht per piece

Development of patterns and colors of tie-dye products Overall, it was at a high level. When considering each of these items, it was found that the one with the highest mean was the development of different patterns and colors. Followed by the interest of the tie-dye products. Satisfaction with the overall format and the use of materials, colors, patterns suitable for current popularity

Problems in the production of tie-dye fabrics the overall picture is very level. Which consists of Raw material problem the overall picture is very level. When considered individually, it was found that the type of white shirt had an effect on the absorption of color. The second most average, followed by some types of dyes that were finished without being applied. And expensive ingredients as for the manufacturer's problem, fabric dyes cause allergic reactions.

Keywords: Cost, Return, Development, Problems in the production of tie-dye fabrics

บทนำ

การผลิตผ้าฝ้ายมัดย้อมเป็นการนำผ้ามาย้อมด้วยสีที่ได้จากธรรมชาติ ซึ่งไม่ใช่สิ่งแปลกหรือเพิ่งจะค้นพบนวัตกรรมใหม่แต่อย่างใด แต่ความรู้ภูมิปัญญาดังกล่าวได้ถูกค้นพบ ปฏิบัติและถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ตั้งแต่สมัยพุทธกาล ดังจะเห็นได้ว่าพระพุทธเจ้าพร้อมสาวกทั้งหลายก็ใช้ผ้าบังสกุลสีขาวที่ใช้สำหรับห่อศพมาซักแล้วก็ย้อมด้วยสีธรรมชาติเพื่อเป็นผ้าจีวรนุ่มนวลเหมือนกัน ภูมิปัญญาการเอาผ้าแล้วมาย้อมด้วยสีธรรมชาติไม่ใช่ภูมิปัญญาชาวบ้านธรรมดาๆ แต่เป็นภูมิปัญญาที่มาจากแนวคิดของพระพุทธเจ้า และชาวบ้านก็ได้สืบสานกันมาเป็นการย้อมผ้าสวมใส่จากสีธรรมชาติ จากการย้อมสีพื้นธรรมดาเป็นการย้อมลายต่างๆรวมทั้งมัดหมี่มัดย้อม ซึ่งการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวเหมือนกับเราได้เรียนรู้และปฏิบัติธรรมะไปด้วย เช่น เราจะได้สมาธิจากการดั่งปมชายผ้า หรือการพึงพาธรรมชาติและพึ่งพาตัวเอง หรือการไม่ตามกระแสของสังคมที่พึงเพ้อ พุ่มเพื่อยเกินความจำเป็น การทำผ้ามัดย้อมใช้เอง เป็นความภาคภูมิใจของคนทำและคนที่สวมใส่ ด้วย ที่สำคัญสีที่ได้จากธรรมชาติจะมีคุณสมบัติในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บไปในตัวด้วย เช่น ผ้าย้อมคราม ย้อมฝางแดง เป็นต้น พร้อมกันนั้น ยังมีการย้อม สวิง แห่ ตาข่ายยอ อุปกรณ์จับปลา ด้วยลูกตะโกเพื่อความคงทน และได้สีที่หลากตา สัตว์น้ำ (มเนศ จันดา, 2563) ผ้ามัดย้อมเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชนชาติ และได้มีการพัฒนาเรื่อยมาจนมีความสำคัญในอุตสาหกรรมสิ่งทอระดับประเทศ เนื่องจากผ้ามัดย้อมเป็นสินค้าที่มีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเพื่อส่งออก ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงเริ่มที่จะให้ความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาผ้ามัดย้อม ให้ได้ตามความต้องการของตลาดทั้งภายในและนอกประเทศ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแนวโน้มที่กลุ่มช่างทอผ้าซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวชนบทให้ความสำคัญกับลวดลายต่างๆ ที่ได้ทอกันมาแต่โบราณน้อยลงตามลำดับในสมัยก่อน ผ้ามัดย้อมทำขึ้นเพื่อการใช้งานในครอบครัวหรืองานประเพณี งานบุญ และเป็นการบ่งบอกถึงความเป็น "กุลสตรี" ของหญิง (นันทิยา ดอนเกิด, 2560) บ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เป็นชุมชนที่มีการผลิตผ้ามัดย้อมเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม จึงทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดรายได้จากการขายผ้ามัดย้อม แต่ปัจจุบันยังขาดการคำนวณต้นทุนที่แท้จริงจากการผลิตผ้ามัดย้อม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้มีความคิดที่จะศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน การพัฒนาและปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม โดยเลือกชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ในการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยอาจเป็นแนวทางในการบริหารต้นทุนให้กับผู้ผลิตผ้ามัดย้อมในชุมชนห้วยก้างต่อไป



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน ในการผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอยางาย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอยางาย จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอยางาย จังหวัดเชียงราย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ต้นทุน หมายถึงรายจ่ายที่จ่ายไปเพื่อก่อให้เกิดทรัพย์สิน ไม่ใช่รายจ่ายที่จ่ายไปแล้วเป็นค่าใช้จ่าย ต้นทุนเมื่อได้มีการขายจึงจะเป็นค่าใช้จ่าย ซึ่งต้นทุนผลิตภัณฑ์ประกอบไปด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิต (กนกเพิ่ม ชันโคกกรวด, 2558)

วัตถุดิบ ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรงและวัตถุดิบทางอ้อม วัตถุดิบทางตรง หมายถึงส่วนประกอบหลักหรือส่วนประกอบโดยตรงที่ใช้ในการผลิต ส่วนวัตถุดิบทางอ้อมส่วนประกอบในการสนับสนุน ที่สามารถคิดคำนวณต้นทุนเข้ากับผลิตภัณฑ์รายชิ้นได้อย่าง ดังนั้นวัตถุดิบทางอ้อมจะถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต

ค่าแรงงาน ประกอบด้วย ค่าแรงงานทางตรงและค่าแรงงานทางอ้อม ซึ่งค่าแรงงานทางตรง หมายถึงค่าแรงงานที่ถูกป้อนส่วนเข้ากับผลิตภัณฑ์โดยตรง เช่น ค่าแรงงานในการตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนค่าแรงงานทางอ้อม หมายถึงค่าแรงงานโดยรวมที่ไม่สามารถแยกเข้าสู่กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ใดโดยตรงได้ เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมงาน เงินเดือนพนักงานรักษาความปลอดภัยในโรงงาน เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าภาษีโรงงาน โรงงาน เป็นต้น

ผลตอบแทน ในการศึกษาเรื่องนี้ผลตอบแทนคือรายได้ที่ได้รับจากการขาย เมื่อนำรายได้จากการขายหักจากต้นทุน จะทำให้เกิดผลตอบแทนที่ได้รับเรียกว่ากำไร

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นการพัฒนา ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค โดยรูปแบบในการพัฒนาอาจเป็นด้านบรรจุภัณฑ์ หรือตัวผลิตภัณฑ์เองก็ได้ งานพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็น อาศัยทั้งระบบและกลยุทธ์ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ (วิชัย ธิวโนนา, 2550)

ชนิดาภา มาตราชและคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายฟองน้ำห้วยฝาย” ตำบลปอแดง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยต่อทูก 16,638.35 บาท และเฉลี่ยต่อผืน

831.92 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบ 8,550 บาท ร้อยละ 51.39 ต้นทุนค่าแรงทางตรง 7,000 บาท ร้อยละ 42.07 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต 1,000 บาท ร้อยละ 6.01 ต้นทุนคงที่ 88.35 ร้อยละ 0.53 สมาชิกมีรายได้ทั้งหมด 20,000 บาท นำมาหักต้นทุนการผลิตทั้งหมด 16,638.35 บาท ทำให้สมาชิกได้รับกำไรสุทธิ 3,361.65 บาท

อาทิตยา ไคร์นุ่นและคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติจากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และขมิ้น พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมต่อการผลิตลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติจากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และขมิ้น พบว่าลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติจากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และขมิ้น ที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ แบบที่ 6 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.54 อยู่ในระดับ ดีมาก และ แบบที่ 8 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 อยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนแบบที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสอง คือ แบบที่ 12 มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.51 อยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนลวดลายแบบที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือแบบที่ 4 มีการวางลวดลายที่ไม่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 10 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 10 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม แนวคำถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นทั้งคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิด สร้างขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทน ในการผลิตผ้ามัดย้อม

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตผ้ามัดย้อม

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม



3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยการตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม และความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการรวบรวมค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ วารสาร หนังสือ เอกสารที่เผยแพร่จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม และความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม โดยใช้สถิติรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive) ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สถิติเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทนในการทำผ้ามัดย้อม

1. นำข้อมูลต้นทุนในการทำผ้ามัดย้อมจากผู้ตอบแบบสอบถาม มาคำนวณหาต้นทุนในการผลิตผ้ามัดย้อม ซึ่งประกอบด้วย วัสดุุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิต

2. คำนวณหารายได้เฉลี่ย และกำไรสุทธิเฉลี่ยของผู้ผลิต

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตผ้ามัดย้อม

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สถิติเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ โดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สถิติเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ โดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

จากการศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน การพัฒนาและปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 40.00 และแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 10.00 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 และมีประสบการณ์ในการทำผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม 7 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างจากการทำงานในการทำผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาใช้เวลาตลอดทั้งวันในการทำผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม คิดเป็นร้อยละ 30.00 ผลิตเพื่อจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 100.00 และได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผ้ามัดย้อม

ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม มีต้นทุนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 76.00 บาทต่อผืน ซึ่งประกอบด้วย ตัวทุนวัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 40.50 บาทต่อผืน ต้นทุนค่าแรงงานทางตรงเฉลี่ย 23.50 บาทต่อผืน ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย 12.00 บาทต่อผืน ผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม เฉลี่ยเท่ากับ 150 บาทต่อผืน กำไรจากการขายเฉลี่ย 74.00 บาทต่อผืน

3. ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การใช้วัสดุ สีสัน สดสวยเหมาะสมกับความนิยมปัจจุบัน	4.20	0.60	มาก
2. ความประณีตงดงามของลายผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม	3.90	0.70	มาก
3. ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม	4.60	0.49	มากที่สุด
4. การพัฒนา สดสวย และสีที่แตกต่างจากเดิม	4.70	0.64	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมในการไปประยุกต์ใช้	3.70	0.64	มาก
6. ความคิดสร้างสรรค์ของสี บนผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม	4.10	0.70	มาก
7. ความพึงพอใจต่อรูปแบบในภาพรวม	4.30	0.64	มากที่สุด
ภาพรวม	4.21	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 การพัฒนา สดสวยและสีของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การพัฒนา สดสวยและสีที่แตกต่างจากเดิม ($\bar{X}=4.70$) รองลงมาคือ ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ($\bar{X}=4.60$) ความพึงพอใจต่อ



รูปแบบ ในภาพรวม ($\bar{X}=4.30$) การใช้วัสดุ สี ลวดลายเหมาะสมกับความนิยมปัจจุบัน ($\bar{X}=4.20$) และความคิดสร้างสรรค์ของสี บนผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ($\bar{X}=4.10$)

4. ปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม

ปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) ซึ่งประกอบด้วย ปัญหา ด้านวัตถุดิบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือชนิดของเส้นสี ขาวที่มีผลต่อการดูดซึมของสี ($\bar{X}=4.60$) รองลงมาคือ สีบางชนิด ย้อมเสร็จแล้วไม่ติด ($\bar{X}=4.20$) และวัตถุดิบ ราคาแพง ($\bar{X}=4.00$) ในส่วนของปัญหาด้านผู้ผลิต คือ สีย้อมผ้าทำให้เกิดอาการแพ้ ($\bar{X}=3.10$)

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

จากการศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน การพัฒนาและปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชน บ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม มีต้นทุนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 76.00 บาทต่อผืน ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ต้นทุนค่าแรงงานทางตรงเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย ผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม เฉลี่ย เท่ากับ 150 บาทต่อผืน กำไรจากการขายเฉลี่ย 74.00 บาทต่อผืน ซึ่งสอดคล้องกับชนิดาภา มาตราขและคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลาย ฟองน้ำหัวฝาย” ตำบลโปแตง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า ต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยต่อทอ 16,638.35 บาท และเฉลี่ยต่อผืน 831.92 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบ 8,550 บาท ร้อยละ 51.39 ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง 7,000 บาท ร้อยละ 42.07 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต 1,000 บาท ร้อยละ 6.01 ต้นทุนคงที่ 88.35 ร้อยละ 0.53 สมาชิกมีรายได้ทั้งหมด 20,000 บาท นำมาหักต้นทุนการผลิตทั้งหมด 16,638.35 บาท ทำให้สมาชิกได้รับกำไรสุทธิ 3,361.65 บาท

2. ความพึงพอใจในการพัฒนาลวดลายและสีของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาลวดลายและสีที่แตกต่างจากเดิม รองลงมา คือความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ความพึงพอใจต่อรูปแบบในภาพรวม และการใช้วัสดุ สี ลวดลาย เหมาะสมกับความนิยมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับอาทิตย์า ไคร์นุ่นและคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบ ลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติ จากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และขมิ้น พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมต่อ การผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติจากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และขมิ้น พบว่า ผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติจากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และขมิ้น ที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ แบบที่ 6 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.54 อยู่ใน

ระดับ ดีมาก และ แบบที่ 8 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 อยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนแบบที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสอง คือ แบบที่ 12 มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.51 อยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนผลิตภัณฑ์แบบที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือแบบที่ 4 มีการวางลวดลายที่ไม่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน การพัฒนาและปัญหาในการผลิตผ้ามัดย้อม ชุมชนบ้านห้วยก้าง ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1. จากการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมที่ผลิตออกยังไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคมากนัก ชุมชนควรศึกษาจากความต้องการกลุ่มผู้บริโภค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

1.2. จากการศึกษาทำให้ผู้ผลิตทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผ้ามัดย้อมที่แท้จริง ดังนั้นผู้ผลิตควรนำข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนนี้ ใช้ในการบริหารต้นทุนในการผลิตผ้ามัดย้อม

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการพัฒนาช่องทางการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมโดยการเพิ่มลวดลาย สี สัน และความแปลกใหม่ ทันสมัยให้แก่ผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

2.2 ศึกษาความต้องการของผู้บริโภค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

เอกสารอ้างอิง

กนกเพิ่ม ชันโคกกรวด. (2558). การบัญชีต้นทุนเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บริษัทศูนย์หนังสือเมืองไทย จำกัด.
วิชัย ธิโวณา. (2550) ปัจจัยที่มีส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการให้บริการ ของสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลนครเชียงใหม่ . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช/นนทบุรี.

ชนิดาภา มาตราและคณะ. (2559). การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลาย ฟองน้ำหัวฝาย” ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. วารสารสถาบันวิจัยพินิจธรรม, 2559 (ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2559).

นันทิดา สะเวียงรัมย์และคณะ. (2561). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์.

มนต์ จันดา. (2563 มิถุนายน 2). ภูมิปัญญาผ้ามัดย้อม. แหล่งที่มา

<https://sites.google.com/site/lookesanhnumbannok/home/phumipayya-pha-mad-yxm>

อาทิตยา ไคร์นุ่นและคณะ. (2556). การออกแบบลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติ จากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และขมิ้น. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.